

UNIwersYTET GDAŃSKI
WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH
INSTYTUT POLITOLOGII

Zeszyty Naukowe
nr 5

CYWILIZACJA I POLITYKA

wydawnictwo
adam marszałek

CV 15 520

RADA PROGRAMOWA

Roman Bäcker, Andrzej Chodubski, Bogdan Chrzanowski, Czesław Ciesielski, Andrzej Gąsiorowski, Adam Gwiazda, Miron Kłusak, Marek Malinowski, Joanna Marszałek-Kawa, Czesław Mojsiewicz, Marek Orski, Longin Pastusiak, Ewa Polak, Izidor Sobczak, Urszula Świętochowska, Waldemar Tłokiński, Arkadiusz Żukowski

Redaktor naczelny
prof. zw. dr hab. Andrzej Chodubski

Sekretarz Redakcji
dr Joanna Leska-Ślęzak

Recenzent
prof. dr hab. Waldemar Nowak

Redaktor techniczny
Monika Samsel

Projekt okładki
Jacek Pietruski

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek
Toruń 2007

ISBN 978-83-7441-891-1
ISSN 1732-5641

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową, tel./fax 056 648 50 70, e-mail: marketing@marszalek.com.pl

---

Wydawnictwo Adam Marszałek

ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń, tel. 056 664 22 35, 056 660 81 60

www.marszalek.com.pl, e-mail: info@marszalek.com.pl

Drukarnia nr 1, ul. Lubicka 46, 87-100 Toruń, tel. 056 659 98 96

SPIS TREŚCI

Wstęp	8
Introduction	11
Andrzej Chodubski	
<i>Pro memòria. O docencie Bohdanie Piaseckim (1924–2000) i jego działalności politologicznej</i>	14
Andrzej Chodubski	
<i>Dylematy etyczne badań naukowych</i>	
<i>Wykład inauguracyjny</i>	23
Andrzej Chodubski	
<i>Wartości kształtującego się nowego ładu cywilizacyjnego</i>	
<i>Wykład inauguracyjny</i>	32

I STUDIA I MATERIAŁY

Grzegorz Piwnicki	
<i>Wyznaczniki kultury politycznej od Gabriela Almonda i Bingham Powella do Johna Rawlsa w kontekście współczesnych procesów globalizacyjnych</i>	43
Ewa Polak	
<i>Nierówności społeczne i ich znaczenie dla demokratycznego rozwoju</i>	55
Sylwia Mrozowska	
<i>Grupy interesu w demokratycznych systemach politycznych</i>	69
Rafał Raczyński	
<i>Współczesny spór wokół suwerenności państwa</i>	78
Grzegorz Ignaczewski	
<i>Uwagi o systemie politycznym Rzeczypospolitej Polskiej</i>	92
Piotr Niwiński	
<i>Spółczesność pod specjalnym nadzorem – Rozpracowanie Obiektowe „Podróźni”</i>	97
Beata Slobodzian	
<i>Koncepcje trójstopniowego podziału władzy administracyjnej w latach 90. XX w.</i>	108
Witold Turnowiecki	
<i>Problemy ludzi starych. Sytuacja w Unii Europejskiej</i>	124

Jadwiga Bohdanowicz	
<i>Państwa muzułmańskie a prawa człowieka</i>	130
Adam Gwiazda	
<i>Migracje ludności w erze globalizacji</i>	136
Jarosław Och	
<i>„Migracja” jako rzeczywistość społeczno-polityczna</i>	151
Hanna Dubrzyńska	
<i>Kierunki migracji zarobkowych Polaków w Unii Europejskiej</i>	166
Joanna Leska-Ślęzak	
<i>Holenderska polityka imigracyjna po II wojnie światowej</i>	184
Adam Romejko	
<i>Austriacka polityka wobec mniejszości narodowych i religijnych</i>	187
Tadeusz Dmochowski	
<i>Zmiany w strukturze etnicznej Litwy, Łotwy i Estonii 1959–2000/2001.</i>	
<i>Aspekt rosyjski</i>	202
Andrzej Chodubski	
<i>Czynniki kształtujące instytucję repatriacji</i>	213
Jarosław Ślęzak	
<i>Ruch migracyjny w średniowiecznym Gdańsku</i>	227
Marek Dzieścielski	
<i>Elity agrarne powiatu lęborskiego i Pomorza Zachodniego wobec Republiki</i>	
<i>Weimarskiej i Trzeciej Rzeszy</i>	245
Arkadiusz Modrzejewski	
<i>Kaszubi wobec wyzwań przemian cywilizacyjnych</i>	285
Jakub Potulski	
<i>Prawosławie a demokratyzacja współczesnej Rosji</i>	293
Urszula Świętochowska	
<i>Patologie współczesnej demokracji</i>	303
Kinga Dudzińska, Renata Runiewicz-Jasińska	
<i>Państwowość Litwy w latach Pierwszej Republiki</i>	330
Summaries	351

II. RECENZJE I OMÓWIENIA

Ruth Lister, Bieda (Ewa Polak)	361
Aleksandra Niewiara, Moskwićin-Moskal-Rosjanin w dokumentach prywatnych.	
<i>Portret</i> (Tadeusz Dmochowski)	363
Marian Broda, Justyna Kurczak, Przemysław Waingertner, Komunizm w Rosji	
<i>i jego polskie interpretacje</i> (Tadeusz Dmochowski)	365
Lech Wojciech Zacher, Gry o przyszłe światy (Andrzej Chodubski)	368

<i>Media dawne i współczesne</i> , red. Bogumiła Kosmanowa (Andrzej Chodubski)	372
Wojciech A. Wierzewski , <i>Pegaz za oceanem. Ludzie pióra i kultury poznani w Ameryce</i> (Andrzej Chodubski)	377
<i>Studia nad ustrojoznawstwem i administracją. Księga jubileuszowa Profesora Michała Teofila Staszewskiego</i> (Andrzej Chodubski)	382
Jan Wasikan , <i>Problem przynależności państwowej ziem byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego w myśli politycznej obozu narodowego 1893–1921</i> (Andrzej Chodubski)	387
Tadeusz Bodio , Tadeusz Mołdawa , <i>Konstytucje państw Azji Centralnej. Tradycje i współczesność</i> (Andrzej Chodubski)	392
Piotr Załęski , <i>Elity władzy politycznej Kazachstanu</i> (Andrzej Chodubski)	397
Rafał Ożarowski , <i>Ideologia na Bliskim Wschodzie. Studium porównawcze</i> (Andrzej Chodubski)	402
Joanna Marszałek-Kawa , Daniel Kawa , <i>Polska droga do Unii Europejskiej i jej odzwierciedlenie w prasie niemieckiej</i> (Andrzej Chodubski)	407
Alicja Stępień-Kuczyńska , <i>Rosja: ku Europie. Z problematyki stosunków rosyjsko-unijnych</i> (Andrzej Chodubski)	411
Janusz Mieczkowski , <i>Prasa mniejszości narodowych i etnicznych w polityce państwa polskiego od 1989 roku</i> (Andrzej Chodubski)	417
Arkadiusz Modrzejewski , <i>Kościierzyna w procesie współczesnych przemian kulturowo-cywilizacyjnych</i> (Andrzej Chodubski)	421
Karol Estreicher jr. , <i>Dziennik wypadków 1973–1987</i> (Andrzej Chodubski)	426
Andrzej Piskozub , <i>Dziela zebrane, t. XVIII: Już tylko cywilizacja. Wspomnienia (III)</i> (Andrzej Chodubski)	431
Adam Romejko , <i>Transformationskraft des Opfers. Ein Beitrag zum Opferdiskurs im Kreis des mimetischen Theorie</i> (Andrzej Chodubski)	436
Maria Kola , <i>Fundusze pomocowe Unii Europejskiej jako czynnik poprawy konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce</i> (Tomasz Hoffmann)	441
Michael J. Sandel , <i>The Case against Perfection. Ethics in the Age of Genetic Engineering</i> (Łukasz Dominiak)	444
<i>Sprawozdanie z Jubileuszu Profesora Andrzeja Chodubskiego</i> (Iwona Hoffman)	446

Contents

Introduction	11
Andrzej Chodubski , <i>Pro memória. The assistant profesor Bohdan Piasecki /1924–2000/ and his activity in the area of Political Science</i>	14
Andrzej Chodubski , <i>The ethics dilemmas of scientific exploration</i>	23
Andrzej Chodubski , <i>The values of the new civilization order The inauguration lecture. Studies and Materials</i>	32
Grzegorz Piwnicki , <i>The indicators of the political culture from Gabriel Almond and Bingham Powell to John Rawl in the context of contemporary globalization processes</i>	43
Ewa Polak , <i>The social inequalities and their implication for the democratic development</i>	55
Sylvia Mrozowska , <i>The groups of common interest in the democratic political systems</i>	69
Rafał Raczyński , <i>The contemporary dispute over the sovereignty of the state</i>	78
Grzegorz Ignaczewski , <i>Comments on the political system of the Republic of Poland</i>	92
Piotr Niwiński , <i>Society under special supervision. The objective notion of „Podróźni”</i>	97
Beata Słobodzian , <i>The concept of triple step division of the local administrative authority in the nineties of the twentieth century</i>	108
Witold Turniowiecki , <i>Problem of the elderly people. The situation in the European Union</i>	124
Jadwiga Bohdanowicz , <i>Islamic countries and the human rights</i>	130
Adam Gwiazda , <i>Migration of people in the era of globalization</i>	136
Jarosław Och , <i>„Migration” as the socially-political reality</i>	151
Hanna Dubrzyńska , <i>The tendencies of earning migration in the European Union displayed by Poles</i>	166
Joanna Leska-Ślęzak , <i>The immigration policy of the Netherlands after the Second World War</i>	184

Adam Romejko , <i>The Austrian policy with reference to national and religious minorities</i>	187
Tadeusz Dmochowski , <i>Changes in the ethnical structure of Lithuania, Latvia and Estonia 1959–2000/2001. Russian perspective</i>	202
Andrzej Chodubski , <i>Factors determining the concept of repatriation</i>	213
Jarosław Ślęzak , <i>The migration movement in the medieval Gdańsk</i>	228
Marek Dzieścielski , <i>The agrarian elites of Lębork administrative district and Western Pomerania with reference to the Weimarsk Republic and the Third Reich</i>	246
Arkadiusz Modrzejewski , <i>Kashubians with reference to the civilizational changes</i>	286
Jakub Potulski , <i>Orthodox Church and democratization of contemporary Russia</i>	294
Urszula Świętochowska , <i>Pathologies of contemporary democracy</i>	304
Kinga Dudzińska, Renata Runiewicz-Jasińska , <i>The statehood during the period of the First Republic of Lithuania</i>	331